

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 133/2007(2))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ «ΜΕΓΑ»

Ημερομηνία Απόφασης: 16 Δεκεμβρίου 2009

Ενώπιον: κ.κ. Νίκου Παπαϊωάννου, Προέδρου, Ανδρέα Ιωάννου, Αντιπροέδρου, Άντρου Μιχαηλίδη, Μαίρης Κουτσελίνη, Μαρίας Δωρίτη, Ανδρέα Κωνσταντινίδη και Άλεξ Ευθυβούλου, Μελών.

Εκ μέρους του τηλεοπτικού σταθμού «ΜΕΓΑ»: κ. Αριστ. Χατζηπαναγιώτου, δικηγόρος τηλεοπτικού σταθμού «ΜΕΓΑ».

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελα τις από μέρους του σταθμού πιθανές παραβάσεις του άρθρου **33(2)(δ)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(Ι)/1998 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Το πιο πάνω άρθρο αναφέρει:

33.-(2)(δ) «Η μετάδοση διαφημίσεων και μηνυμάτων τηλεμπορίας από το σταθμό πρέπει να συνάδει, ή ανάλογα με την περίπτωση, να μην παραβιάζει τις πιο κάτω διατάξεις: η συγκαλυμμένη διαφήμιση και τηλεμπορία απαγορεύεται.»

Κατόπιν σχετικής απόφασης η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου με επιστολή της ημερομ. **7/11/2007** έθεσε ενώπιον του σταθμού τις διερευνώμενες παραβάσεις για οποιεσδήποτε εξηγήσεις ή/και παραστάσεις, εντός 14 ημερών από τη λήψη της συγκεκριμένης

επιστολής και κάλεσε τους εκπροσώπους του σταθμού να δηλώσουν κατά πόσο επιθυμούν να παρευρεθούν κατά την εξέταση της υπόθεσης.

Επιπλέον στην εν λόγω επιστολή τονίστηκε ότι σε περίπτωση που δεν ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην καθορισμένη προθεσμία, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα είναι υποχρεωμένη να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντηση του σταθμού.

Οι διερευνώμενες παραβάσεις που τέθηκαν υπόψη του σταθμού εκτίθενται πιο κάτω στα υποστοιχεία 1–2:

1. Στις **3/9/2007**, μεταξύ των ωρών **20:15 – 21:00**, ο σταθμός μετέδωσε στα πλαίσια του κεντρικού δελτίου ειδήσεων ρεπορτάζ με θέμα τη λειτουργία πολυκαταστήματος με την επωνυμία **«IKEA»**, κατά τη διάρκεια του οποίου έγινε **συγκαλυμμένη διαφήμιση του συγκεκριμένου πολυκαταστήματος**, κατά παράβαση του άρθρου **33(2)(δ)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(I) του 1998, όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα.

Συγκεκριμένα, μεταδόθηκε ρεπορτάζ αναφορικά με τη λειτουργία του πολυκαταστήματος IKEA. Ο παρουσιαστής του δελτίου ειδήσεων προλογίζει το ρεπορτάζ αναφέροντας: *«νέα ελκυστική πρόταση αναφορικά με την αγορά επίπλων, ειδών διακόσμησης και εξοπλισμού κατοικιών θα έχει από την ερχόμενη Πέμπτη ο Κύπριος καταναλωτής. Πρόκειται για το πρώτο κατάστημα στην Κύπρο της παγκοσμίου φήμης σουηδικής αλυσίδας επίπλων και αξεσουάρ σπιτιού IKEA.»*

Η δημοσιογράφος αναφέρει κατά τη διάρκεια του ρεπορτάζ *«ένα όνομα με παράδοση δεκάδων χρόνων, IKEA, ήρθε και στην Κύπρο για να προσφέρει στους καταναλωτές από τις 6 Σεπτεμβρίου καινούργιες προτάσεις. 20 000 τετραγωνικά μέτρα με 6 500 προϊόντα για το σύγχρονο σπίτι ξεδιπλώνονται μπροστά σου, καλύπτοντας κάθε γούστο, κάθε ανάγκη σε τιμές για όλες τις τσέπες.»*

Ακολουθεί η μετάδοση των δηλώσεων του υπεύθυνου του καταστήματος «θέλουμε να έρθουν οι νοικοκυρές με τα παιδιά τους, θέλουμε να δοκιμάσουν τα έπιπλά τους. Εμείς δεν γράφουμε ποτέ μην αγγίζετε πάνω στα έπιπλά μας. Εμείς θέλουμε να κάτσετε πάνω στα έπιπλά μας, θέλουμε να τα δοκιμάσετε για να δείτε ότι οι χαμηλές τιμές μας συνδυάζονται με την καλή ποιότητα», ενώ η δημοσιογράφος συνεχίζοντας το ρεπορτάζ αναφέρει «το μάτι μας κόβει, με τη μεζούρα μετράμε και σημειώνουμε στο χαρτί από πού θα παραλάβουμε όλα όσα έχουμε επιλέξει».

Μεταδίδεται και πάλι σχόλιο του υπεύθυνου καταστήματος, με το οποίο επεξηγεί τον τρόπο λειτουργίας του καταστήματος. Συγκεκριμένα δηλώνει «μέσα λοιπόν στο *show room* θα δείτε σε όλα τα έπιπλα υπάρχει αυτό το καρτελάκι. Βλέπετε το προϊόν που σας αρέσει, το σημειώνετε στη λίστα αγορών το όνομά του, την τιμή του και το διάδρομο από τον οποίο μπορείτε να το παραλάβετε.»

Ακολούθως, η δημοσιογράφος αναφέρει «κλέβουμε και ιδέες μέσα από τα ειδικά διαμορφωμένα σπίτια και δωμάτια τα οποία έχουν επιπλωθεί και διακοσμηθεί σύμφωνα με την κυπριακή πραγματικότητα. Ο επισκέπτης μπορεί να αφήσει τα παιδιά στον παιδότοπο, να ξεκουραστεί και να γευματίσει στα εστιατόρια *IKEA*, να απολαύσει *snacks* στο καφέ της εξόδου και να αγοράσει σουηδικές λιχουδιές για το σπίτι.»

Επαναπροβάλλεται ο υπεύθυνος του καταστήματος, ο οποίος δηλώνει «**η επίσκεψη στο κατάστημα *IKEA* είναι μια ολόκληρη εμπειρία.** Δεν είναι ένα κατάστημα που θα μπει κάποιος για ένα τέταρτο και θα φύγει. Στόχος μας είναι να προσφέρουμε μια ευχάριστη μέρα για όλη την οικογένεια.»

Ολοκληρώνοντας το ρεπορτάζ η δημοσιογράφος αναφέρει «**τα έπιπλα της *IKEA* είναι ευρέως γνωστά για το σύγχρονο, λειτουργικό σχέδιο και την ποιοτική κατασκευή τους** ενώ διατίθενται σε 33 χώρες. Πριν ακόμη σχεδιαστούν προκαθορίζεται η τιμή και κατασκευάζονται από εργοστάσια σε όλο τον κόσμο σύμφωνα με τις αυστηρές προδιαγραφές ποιότητας της *IKEA*. Μεγάλο μέρος των επίπλων *IKEA* σχεδιάζεται για να συναρμολογηθούν από τον καταναλωτή μειώνοντας σημαντικά τον όγκο και το κόστος αποθήκευσης, μεταφοράς και συναρμολόγησης με αποτέλεσμα την ακόμη

μεγαλύτερη μείωση των τιμών προς όφελος του καταναλωτή. Σύνθημα της σουηδικής εταιρείας: εμείς κάνουμε το δικό μας κομμάτι, εσείς κάντε το δικό σας, μαζί εξοικονομούμε χρήματα.»

Καθ' όλη τη διάρκεια του ρεπορτάζ προβάλλονται πλάνα από τα διάφορα τμήματα και τον εκθεσιακό χώρο του πολυκαταστήματος, όπου εκτίθενται είδη υγιεινής, έπιπλα, είδη κουζίνας, αλλά και πλάνα από το κατάμεστο εστιατόριο και την καφετέρια του καταστήματος. Παρουσιάζεται πλήθος κόσμου στο κατάστημα να ψωνίζει και υπάρχει υπότιτλος “*Κύπρος: ακόμα μια πρόταση διαφορετική στη διάθεση του καταναλωτή*”. Τα πλάνα έχουν διάρκεια 2':25''.

2. Στις **6/9/2007**, μεταξύ των ωρών **20:15 – 21:00**, ο σταθμός μετέδωσε στα πλαίσια του κεντρικού δελτίου ειδήσεων ρεπορτάζ με θέμα τη λειτουργία πολυκαταστήματος με την επωνυμία «**IKEA**», κατά τη διάρκεια του οποίου έγινε **συγκαλυμμένη διαφήμιση του συγκεκριμένου πολυκαταστήματος**, κατά παράβαση του άρθρου **33(2)(δ)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(Ι) του 1998, όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα.

Συγκεκριμένα, στα πλαίσια ρεπορτάζ κατά τη διάρκεια του κεντρικού δελτίου ειδήσεων μεταδόθηκαν τα πιο κάτω:

Ο παρουσιαστής του δελτίου ανήγγειλε το ρεπορτάζ εκφωνώντας τα ακόλουθα «*το αδιαχώρητο δημιουργήθηκε το πρωί παρά τον κόμβο του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας λόγω των εγκαινίων της παγκοσμίου φήμης σουηδικής εταιρείας επίπλων και αξεσουάρ σπιτιού IKEA. Μόλις ο επιχειρηματίας Βασίλης Φουρλής έδωσε το έναυσμα για να ανοίξουν οι πόρτες για το κοινό πλήθος κόσμου ξεχύθηκε στο τεραστίων διαστάσεων κατάστημα.*».

Κατά τη διάρκεια του ρεπορτάζ η δημοσιογράφος αναφέρει «*αφού καθιερώθηκε σε περισσότερες από 33 χώρες ανά το παγκόσμιο ήρθε και στην Κύπρο για να φέρει την*

επανάσταση στο χώρο των αγορών παντός είδους για το σπίτι. Ο λόγος για το πρώτο κατάστημα στη Λευκωσία της παγκοσμίου φήμης σουηδικής αλυσίδας επίπλων και αξεσουάρ σπιτιού ΙΚΕΑ, η οποία άνοιξε επίσημα το πρωί τις πύλες του σε ένα εντυπωσιακά θερμό κλίμα για να υποδεχθεί τους πρώτους πελάτες του. Οικοδεσπότης, ο ιδιοκτήτης της αλυσίδας των καταστημάτων σε Κύπρο και Ελλάδα Βασίλης Φουρλής (προβάλλεται πλάνο των υπαλλήλων του καταστήματος, ενώ ακούγονται ταυτόχρονα οι επευφημίες και τα χειροκροτήματά τους). Οι επίσημοι προσκεκλημένοι απόλαυσαν σουηδικό πρόγευμα και έτυχαν από πρώτο χέρι της ξενάγησης από τον οικοδεσπότη».

Ακολουθεί απόσπασμα από την ομιλία του ιδιοκτήτη του καταστήματος, όπως εκφωνήθηκε στα εγκαίνια του καταστήματος «*το κατάστημα της Λευκωσίας είναι το πρώτο εκτός Ελλάδας, το αγαπάμε ιδιαίτερα και για εμάς σημαίνει πολλά για λόγους που όλοι αντιλαμβάνεστε. Αποτελεί μια επένδυση 40 000 000 ευρώ και θα απασχολεί περίπου 250 άτομα. Πιστεύουμε απόλυτα στην Κύπρο, στο μέλλον της, στους ανθρώπους της, στην οικονομία της, στην ευρωπαϊκή της υπόσταση».*

Στη συνέχεια του ρεπορτάζ η δημοσιογράφος αναφέρει «*αγιασμό τέλεσε ο προκαθήμενος της εκκλησίας της Κύπρου Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος (προβάλλεται πλάνο του Αρχιεπισκόπου κατά τη διάρκεια των εγκαινίων και του καθιερωμένου αγιασμού) και τα εγκαίνια ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων Αντώνης Βασιλείου, ο οποίος κλήθηκε και σε μια δύσκολη αλλά εντυπωσιακή δοκιμασία με τον πρέσβη της Σουηδίας στη Λευκωσία (προβάλλεται πλάνο του Υπουργού να κόβει τον κορμό). **Εκτός και εντός ΙΚΕΑ δημιουργήθηκε το αδιαχώρητο με τον κόσμο να πιάνει ακόμα και άδεια από τη δουλειά του για να επισκεφθεί το σουηδικό κολοσσό. Μέλημά τους; Να δουν από κοντά και να αγοράσουν όλα όσα σημείωσαν στους καταλόγους της εταιρείας, οι οποίοι είχαν διανεμηθεί προ πολλού σε όλη την Κύπρο.»***

Προβάλλονται εκτενή πλάνια που δείχνουν τους επισκέπτες να εισέρχονται μαζικά στο κατάστημα.

Μεταδίδονται δηλώσεις των επισκεπτών, οι οποίοι εκφράζουν θετικά σχόλια για τις τιμές των προϊόντων και για την εξυπηρέτηση που τυγχάνουν από τους υπαλλήλους. Χαρακτηριστικά αναφέρουν *«είναι πολύ οργανωμένα για πρώτη μέρα, έχει πολλή βοήθεια από το προσωπικό», «είναι υπέροχα, επειδή έχω Έλληνα φοιτητή για πρώτη χρονιά, ήταν ότι καλύτερο για μας, είμαι πολύ ευχαριστημένη».*

Ακολουθεί το πιο κάτω λεκτικό από τη δημοσιογράφο *«20 000 τετραγωνικά μέτρα με 6 500 προϊόντα για το σύγχρονο σπίτι ξεδιπλώνονται μπροστά σου καλύπτοντας κάθε γούστο, κάθε ανάγκη σε τιμές για όλες τις τσέπες. ΙΚΕΑ, ένας χώρος γεμάτος από νέα, λειτουργικά προϊόντα και χιλιάδες ιδέες για ένα όμορφο σπίτι».*

Σημειώνεται ότι κατά την εκφώνηση των πιο πάνω η δημοσιογράφος παρουσιάζεται να περιφέρεται στον εκθεσιακό χώρο του πολυκαταστήματος και στην οθόνη να προβάλλονται τα προϊόντα που πωλούνται, ενώ συνεχίζοντας, λέει *«η άφιξη του ΙΚΕΑ στον τόπο ήταν πάντως αυτό που περίμεναν εδώ και καιρό οι Κύπριοι».*

Προβάλλονται και πάλι δηλώσεις του κοινού που παρευρέθηκε στα εγκαίνια του πολυκαταστήματος. Ενδεικτικά αναφέρθηκαν τα πιο κάτω από τους παρευρισκόμενους *«τα βρίσκεις στο εξωτερικό αυτά τα πράγματα και ήταν κάτι καλό που έπρεπε να γίνει και στην Κύπρο», «πολύ ωραία, ξέρω την ΙΚΕΑ από παλιά και το περίμενα με μεγάλη αγωνία να το δω και στην Κύπρο».*

Το ρεπορτάζ συνεχίζεται και η δημοσιογράφος λέει *«οι πρώτες εντυπώσεις ήταν πάντως οι καλύτερες απ' όσους επισκέφθηκαν σήμερα το πολυκατάστημα καθώς διαπίστωσαν ιδίως όμασι ότι το φτηνό, που είναι και το σλόγκαν της εταιρείας απενοχοποιείται της ρετσινιάς του φτηνιάρικου».*

Μεταδίδονται και πάλι δηλώσεις του κοινού. Συγκεκριμένα, μεταδόθηκαν οι εξής δηλώσεις *«μέχρι στιγμή ότι έχω δει είναι τέλειο, οι τιμές φανταστικές, πιστεύω ότι θα ξεσκιστούμε στα ψώνια», «είναι πολύ καλές οι εντυπώσεις μας, μας άρεσε πολύ, έχει ωραία πράγματα, καλές τιμές, όπως είδα».*

Ολοκληρώνοντας το ρεπορτάζ η δημοσιογράφος αναφέρει «ο επισκέπτης μπορεί ακόμη να αφήσει τα παιδιά στον παιδότοπο, να ξεκουραστεί και να γευματίσει στα εστιατόρια ΙΚΕΑ, να απολαύσει σνακ στο καφέ της εξόδου και να αγοράσει σουηδικές λιχουδιές για το σπίτι».

Καθ' όλη τη διάρκεια του ρεπορτάζ προβάλλονται πλάνα από τον εσωτερικό χώρο του καταστήματος, από τον εκθεσιακό χώρο και το κοινό εντός του καταστήματος να περιεργάζεται τα προϊόντα. Τα εν λόγω πλάνα έχουν συνολική διάρκεια 3':35''.

Ο σταθμός με επιστολή του δικηγόρου του κ. Άριστ. Χατζηπαναγιώτου ημερομ. **19/11/2007** αναφέρει τα ακόλουθα:

«Αναφορικά με την πιο πάνω υπόθεση, παρακαλούμε όπως μας δοθεί δεκαήμερη παράταση για την καταχώριση των θέσεων του σταθμού των πελατών μας, καθότι αναμένουμε κάποια στοιχεία από τους πελάτες μας που είναι αναγκαία για την υπόθεση.»

Η Αρχή με επιστολή της ημερ. 23/11/2009 ενημέρωσε το σταθμό ότι το αίτημά του έγινε δεκτό και ως εκ τούτου του παραχωρήθηκε η παράταση που ζήτησε για κατάθεση των θέσεών του.

Ο σταθμός με επιστολή του δικηγόρου του κ. Άριστ. Χατζηπαναγιώτου ημερομ. **3/12/2007** αναφέρει τα ακόλουθα:

«Η παρούσα υπόθεση αφορά την μετάδοση από τον σταθμό των πελατών μας ρεπορτάζ κατά την διάρκεια του Κεντρικού Δελτίου Ειδήσεων του Σταθμού στις 3.9.07 και στις 6.9.07, εκ των οποίων το πρώτο αφορούσε την έναρξη λειτουργίας του πολυκαταστήματος ΙΚΕΑ στην Λευκωσία και το δεύτερο την τέλεση των εγκαινίων του καταστήματος.

Ο σταθμός των πελατών μας θεωρεί ότι τα επίδικα ρεπορτάζ δεν είχαν κανένα διαφημιστικό στόχο, άμεσο ή συγκαλυμμένο, αλλά αποκλειστικός στόχος και σκοπός τους ήταν η παρουσίαση στο κοινό της δραστηριοποίησης στην Κύπρο ενός από τα μεγαλύτερα πολυκαταστήματα της Ευρώπης.

Τα συγκεκριμένα ρεπορτάζ ετοιμάστηκαν από το σταθμό με μεγάλη προσοχή και ειδική μέριμνα ώστε να μην θίγουν οποιαδήποτε συμφέροντα ανταγωνιστικών καταστημάτων και οι πληροφορίες που χρησιμοποιήθηκαν είχαν καθαρά ενημερωτικό χαρακτήρα.

Τα στοιχεία που αναφέρθηκαν στα ρεπορτάζ ήταν απολύτως ακριβή και αντικειμενικά και οι φράσεις των δημοσιγράφων ήταν αυστηρά περιγραφικές των όσων πράγματι συνέβησαν και μάλιστα τεκμηριώθηκαν με αντίστοιχα πλάνα.

Ο σταθμός των πελατών μας θεωρεί ότι η έναρξη λειτουργίας ενός πολυκαταστήματος στην κυπριακή αγορά, το οποίο αποτελεί μέρος μιας αλυσίδας με παγκόσμια φήμη, είναι γεγονός αξιοσημείωτο για την εγχώρια οικονομία και ως τέτοιο έπρεπε να δημοσιοποιηθεί και να προβληθεί από το δελτίο ειδήσεων, ως είδηση γενικού ενδιαφέροντος.

Άλλωστε παρόμοια ρεπορτάζ συμπεριλαμβάνονται καθημερινά στα δελτία ειδήσεων, κυπριακά και μη, χωρίς ποτέ να θεωρηθούν διαφημιστικά. Είναι συχνό φαινόμενο τα δελτία ειδήσεων να προβάλλουν τις επιχειρηματικές δραστηριότητες μεγάλων οργανισμών και εταιρειών, πάντοτε με κριτήριο την σημασία τους για το κοινό και στόχο την πληροφόρηση του τηλεθεατή.

Ενδεικτικά αναφέρονται οι περιπτώσεις όπου ανακοινώνονται τα οικονομικά αποτελέσματα Τραπεζικών Ιδρυμάτων, η δημοσιοποίηση νέων προϊόντων και υπηρεσιών από τράπεζες, εταιρείες κινητής τηλεφωνίας, αεροπορικές επιχειρήσεις, ειδήσεις που αφορούν την επέκταση κυπριακών επιχειρήσεων στην Κύπρο και το εξωτερικό ως και νέες οικονομικές και/ή επιχειρηματικές δραστηριότητες γενικού ενδιαφέροντος και σημασίας για την Κύπρο. Όλα τα ανωτέρω γεγονότα αποτελούν οικονομικές και κοινωνικές ειδήσεις και προβάλλονται με στόχο να φτάνουν στον τηλεθεατή χρήσιμες πληροφορίες.

Ειδικότερα για την έναρξη λειτουργίας και τα εγκαίνια του καταστήματος ΙΚΕΑ, το γεγονός ότι αποτελεί σημαντική είδηση για την Κύπρο και την κυπριακή οικονομία, επιβεβαιώνεται και από τους παρισταμένους στα εγκαίνια, μεταξύ των οποίων ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου, σχεδόν όλη η πολιτική ηγεσία του τόπου, πρέσβεις και άλλοι οικονομικοί παράγοντες. Μάλιστα δε τα εγκαίνια δεν τελέστηκαν με το παραδοσιακό κόψιμο κορδέλας, αλλά με το κόψιμο ενός κορμού με πριόνι από τον Υπουργό Εργασίας και τον Πρέσβη της Σουηδίας.

Θα θέλαμε περαιτέρω να αναφέρουμε ότι ο σταθμός των πελατών μας, λόγω των ιδιαίτερων σχέσεων που έχει με την Εκκλησία, που είναι και ο ιδρυτής και ιδιοκτήτης του σταθμού κατά το μέγιστο ποσοστό, στα πλαίσια της ενημερωτικής του λειτουργίας, καλύπτει, κατά το δυνατόν, τις δραστηριότητες και τις δημόσιες εμφανίσεις κατεξοχήν του προκαθήμενου της Εκκλησίας. Όπως προαναφέρθηκε, μεταξύ των επισήμων που παρίσταντο στα εγκαίνια του καταστήματος ΙΚΕΑ ήταν ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος κ. Χρυσόστομος, ο οποίος τέλεσε και τον αγιασμό.

Πέραν των ανωτέρω, ο σταθμός των πελατών μας έχει τη θέση ότι η έναρξη λειτουργίας της ΙΚΕΑ στην Κύπρο, αποτελούσε μια ιδιαίτερα σημαντική οικονομική είδηση, τόσο αναφορικά με θέματα απασχόλησης και δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, όσο και αναφορικά με το ύψος της επένδυσης που έγινε στην Κύπρο και αγγίζει τα 40 εκατομμύρια λίρες, από έναν ξένο όμιλο εταιριών, ενταγμένο στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, αφού πέραν των άλλων η επένδυση αυτή επηρεάζει και τη μετοχή του Ομίλου αλλά και την οικονομία, εν μέτρω, του τόπου.

Σχετικά με τη δημοσιότητα που λαμβάνουν τα εγκαίνια ενός νέου καταστήματος της αλυσίδας ΙΚΕΑ, οπουδήποτε κι αν τελούνται, είναι τα στοιχεία που βρίσκονται στη διάθεση των πελατών μας, σύμφωνα με τα οποία τα εγκαίνια του καταστήματος στη Θεσσαλονίκη καλύφθηκαν με 22 παρουσιάσεις σε τηλεοπτικά κανάλια και σε 217 έντυπα, και τα εγκαίνια στην Αθήνα με 16 παρουσιάσεις στην τηλεόραση και 140 στον Τύπο. Σε καμία από αυτές τις περιπτώσεις δεν θεωρήθηκε ότι επρόκειτο για συγκαλυμμένη διαφήμιση.

Ενόψει όσων πιο πάνω αναφέρονται, είναι η θέση μας ότι ουδεμία παράβαση στοιχειοθετείται σε βάρος του σταθμού των πελατών μας με την προβολή των επίδικων ρεπορτάζ. Παρακαλούμε όπως έχουμε την έγαιρη ενημέρωσή σας για την ημερομηνία και ώρα εξέτασης της υπόθεσης, για να παραστούμε με εκπρόσωπο των πελατών μας και εκφράσουμε και προσωπικά τις απόψεις μας.»

Η Αρχή με επιστολή ημερομ. **3/12/2009** κάλεσε το σταθμό να παρευρεθεί ενώπιόν της στις 16/12/2009 κατά την εξέταση της εν λόγω υπόθεσης.

Κατά την ενώπιον της Αρχής ακροαματική διαδικασία που πραγματοποιήθηκε στις **16/12/2009** παρευρέθηκαν εκ μέρους του σταθμού ο δικηγόρος κ. Αριστ. Χατζηπαναγιώτου. Επίσης, ως μάρτυρας παρευρέθηκε και κατέθεσε ο Διευθυντής Ειδήσεων του σταθμού, κ. Π. Ζαχαριάδης.

Στις προφορικές εξηγήσεις ενώπιον της Αρχής κατά την ακρόαση της υπόθεσης, ο κ. Χατζηπαναγιώτου ανέφερε ότι οι απόψεις του σταθμού κατατέθηκαν και γραπτώς και είναι ενώπιον της Αρχής. Το βασικό, συνέχισε, είναι ότι η προβολή της εταιρείας αποτελεί είδηση σοβαρή για τον οικονομικό και εμπορικό κόσμο και ήταν χρήσιμο για το κοινό να πληροφορηθεί την έναρξη των εργασιών της στην Κύπρο. Ο δικηγόρος του σταθμού σημείωσε ότι δεν θεωρούν ότι πρόκειται για διαφήμιση και επιμένουν ότι δεν παραβίασαν τη νομοθεσία, καθώς πιστεύουν ότι η προβολή του εν λόγω θέματος ήταν η ορθή επιλογή και για τον κόσμο, την κοινή γνώμη που έπρεπε να πληροφορηθεί το εν λόγω γεγονός. Επίσης ο κ. Χατζηπαναγιώτου έκανε αναφορά στην προβολή θέματος για την εταιρεία κατασκευής αεροπλάνων Boeing στις ΗΠΑ, όταν έγινε η παρουσίαση του νέου μοντέλου αεροπλάνου, όπου έγινε και τεχνική περιγραφή του. Αν επρόκειτο για διαφήμιση, συνέχισε ο κ. Χατζηπαναγιώτου, θα έπρεπε να υπήρχε και οικονομικό κέρδος—όφελος για τον σταθμό, κάτι όμως που στην παρούσα περίπτωση δεν υπήρχε.

Περαιτέρω, ο δικηγόρος του σταθμού ανέφερε ότι έγινε ευρεία ενημέρωση του κοινού για αυτό το μεγάλο γεγονός – όπως το χαρακτήρισε – και δόθηκε πιο μεγάλη προβολή, λόγω της σημασίας του για την οικονομία της Κύπρου. Η αναφορά, όπως σημείωσε ο κ. Χατζηπαναγιώτου, σε περισσότερες πληροφορίες έγινε στο πνεύμα της σαφούς ενημέρωσης του κόσμου για το συγκεκριμένο κατάσταση και τα προϊόντα που πωλούνται σε αυτό, καθώς αυτό ενδιέφερε τον κόσμο, προκειμένου να μάθει και να ενημερωθεί και πρόσθεσε ότι δεν έγινε η εν λόγω αναφορά με την έννοια της διαφήμισης. Συνεχίζοντας, ανέφερε ότι εάν η Αρχή θεωρεί ότι αυτό το ρεπορτάζ εμπίπτει στα όρια της διαφήμισης, τότε πρέπει να αλλάξει ο τρόπος προσέγγισης και αντιμετώπισης και του συγκεκριμένου ρεπορτάζ αλλά και πολλών άλλων.

Ο Διευθυντής Ειδήσεων του σταθμού κ. Π. Ζαχαριάδης ανέφερε ότι η ενασχόληση με το εν λόγω θέμα επιβλήθηκε λόγω της σημασίας του γεγονότος, συμπληρώνοντας ότι η έναρξη εργασιών του συγκεκριμένου καταστήματος είχε μεγάλη σπουδαιότητα για την κυπριακή αγορά και κοινωνία, καθώς επρόκειτο για μια νέα εταιρεία που δραστηριοποιείται στο εμπόριο και η οποία έχει διαφορετικό χαρακτήρα. Έτσι, θεώρησαν ότι χρειαζόταν να πληροφορήσουν τον κόσμο για το γεγονός αυτό. Ο κ. Ζαχαριάδης συνέχισε λέγοντας ότι αν θεωρηθεί το εν λόγω ρεπορτάζ επιλήψιμο χρειάζεται να δουν ξανά πολλά ρεπορτάζ, που προβλήθηκαν σε δελτία ειδήσεων και ανέφερε ως παράδειγμα τα ρεπορτάζ που προβάλλονται και αφορούν τα νέα προϊόντα τραπεζών. Συνεχίζοντας, είπε ότι ακολουθείται αυτή η τακτική εδώ και πολλά χρόνια και θεωρούν ότι αυτό παρέχει πληροφόρηση στο κοινό και βοηθούνται και οι συνεργάτες τους.

Στα προαναφερθέντα από τον κ. Π. Ζαχαριάδη το Μέλος της Αρχής, κ. Μαίρη Κουτσελίνη, σημείωσε ότι η άφιξη της αλυσίδας καταστημάτων στην Κύπρο αποτελεί μεν είδηση, δεν δικαιολογείται όμως η προβολή ρεπορτάζ διάρκειας 2':25'' και 3':35'' τα οποία προβλήθηκαν στις 3/9/2009, ημέρα που δόθηκε δημοσιογραφική διάσκεψη ενόψει της λειτουργίας του καταστήματος αλλά και στις 6/9/2009, ημέρα τέλεσης των εγκαινίων. Τα ρεπορτάζ ήταν εκτενή και έκαναν αναφορά σε χαρακτηριστικά των προϊόντων που πωλούνται και ενδέχεται να επηρεάσουν τον καταναλωτή. Αυτού του είδους ρεπορτάζ ξεπερνούν τα πλαίσια της είδησης και αποτελούν διαφήμιση, ενίοτε και συγκαλυμμένη.

Ο Διευθυντής Ειδήσεων του σταθμού κ. Ζαχαριάδης ζήτησε εκ νέου το λόγο και ανέφερε ότι τα χαρακτηριστικά τόσο του πολυκαταστήματος όσο και των προϊόντων που πωλούνται σε αυτό, τα οποία αναφέρθηκαν δεν ήταν ψευδή και ότι η εν λόγω εταιρεία έχει μια διαφορετική φιλοσοφία.

Διευκρινίστηκε από το Μέλος της Αρχής Μαίρη Κουτσελίνη ότι η κατηγορία δεν αναφέρεται στην προβολή ψευδών στοιχείων αλλά σε διαφήμιση, η οποία δεν προβάλλεται ως τέτοια αλλά ως είδηση.

Ο Πρόεδρος της Αρχής τόνισε ότι όταν οι δημοσιογράφοι αναφέρουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά του καταστήματος, όπως «20 000 τετραγωνικά μέτρα με 6 500 προϊόντα για το σύγχρονο σπίτι ξεδιπλώνονται μπροστά σου, καλύπτοντας κάθε γούστο, κάθε ανάγκη σε τιμές για όλες τις τσέπες», «κλέβουμε και ιδέες μέσα από τα ειδικά διαμορφωμένα σπίτια και δωμάτια τα οποία έχουν επιπλωθεί και διακοσμηθεί σύμφωνα με την κυπριακή πραγματικότητα. Ο επισκέπτης μπορεί να αφήσει τα παιδιά στον παιδότοπο, να ξεκουραστεί και να γευματίσει στα εστιατόρια ΙΚΕΑ, να απολαύσει snacks στο καφέ της εξόδου και να αγοράσει σουηδικές λιχουδιές για το σπίτι», «τα έπιπλα της ΙΚΕΑ είναι ευρέως γνωστά για το σύγχρονο, λειτουργικό σχέδιο και την ποιοτική κατασκευή τους», το συγκεκριμένο λεκτικό ξεπερνά τα όρια της είδησης και γίνεται διαφήμιση.

Ο Διευθυντής ειδήσεων του «ΜΕΓΑ» πήρε εκ νέου το λόγο και διερωτήθηκε αν υπάρχει πιο γκρίζα ή/και συγκαλυμμένη διαφήμιση από το ραδιομαραθώνιο και την προβολή της Λαϊκής Τράπεζας μέσα από αυτό το γεγονός.

Στο προηγούμενο σχόλιο του κ. Ζαχαριάδη, ο Πρόεδρος της Αρχής σημείωσε ότι στην προαναφερθείσα περίπτωση η Λαϊκή Τράπεζα έχει την πρωτοβουλία διοργάνωσης του γεγονότος και δεν προωθεί τα προϊόντα της, ενώ δεν μπορούμε να εμποδίσουμε τη φιλανθρωπία. Εάν μέσω αυτής της δράσης, συνέχισε, προωθούνταν τα προϊόντα της Λαϊκής Τράπεζας, αυτό θα ενοχλούσε.

Ο κ. Ζαχαριάδης σημείωσε ότι έθεσε το θέμα με την έννοια ότι θα ενοχλούνταν οι ανταγωνιστές τους, ενώ ο Πρόεδρος της Αρχής επεσήμανε ότι η λεπτή γραμμή έγκειται στο σημείο που διαχωρίζεται η είδηση από τη διαφήμιση και αυτή πρέπει να γίνεται απόλυτα σεβαστή σε όλα τα ρεπορτάζ στα πλαίσια των δελτίων ειδήσεων.

Ο κ. Ζαχαριάδης ανέφερε ότι εφόσον τα γεγονότα που παρουσιάζονται είναι αληθή και δεν θίγουν τους ανταγωνιστές, τότε δεν μπορεί να εκληφθεί ως διαφήμιση.

Ο Πρόεδρος επανέλαβε ότι η αναφορά στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του καταστήματος ξεπερνά τα όρια της είδησης και αποτελεί διαφήμιση, στη συγκεκριμένη περίπτωση αποτελεί συγκαλυμμένη διαφήμιση, κάτι που απαγορεύεται από τη ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία. Σκοπός του νομοθέτη είναι να προστατεύσει τους καταναλωτές από τυχόν επηρεασμό τους.

Ο δικηγόρος του σταθμού κ. Αριστ. Χαζηπαναγιώτου ανέφερε ότι αφού είναι η πρώτη φορά που έρχεται ενώπιον της Αρχής τέτοιας μορφής υπόθεση, τότε θα πρέπει η Αρχή να δώσει κατευθυντήριες γραμμές και να μην αντιμετωπίσει το σταθμό με καταδικαστικό τρόπο. Επιπλέον, ο Διευθυντής Ειδήσεων του σταθμού κ. Πκέτρος Ζαχαριάδης σημείωσε ότι ίσως θα ήταν βοηθητικό η Αρχή να εκδώσει μια εγκύκλιο επί του θέματος που να αποτελέσει και πλαίσιο λειτουργίας για τους σταθμούς.

Ο Πρόεδρος της Αρχής τόνισε ότι πλαίσιο λειτουργίας των σταθμών αποτελεί η Νομοθεσία και οι αποφάσεις της Αρχής.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιον μας στοιχεία και περιστατικά, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών και προφορικών εξηγήσεων, όπως έχουν εκφρασθεί από το Δικηγόρο του σταθμού και από το Διευθυντή Ειδήσεων του σταθμού και κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης της βιντεοταινίας με τα σχετικά ρεπορτάζ κρίνουμε ότι:

Στις **3/9/2007** και **6/9/2007**, μεταξύ των ωρών **20:15 – 21:15** ο σταθμός μετέδωσε ρεπορτάζ με θέμα τη λειτουργία του πολυκαταστήματος ΙΚΕΑ στην Κύπρο, κατά τη διάρκεια των οποίων έγινε συγκαλυμμένη διαφήμιση του εν λόγω καταστήματος. Στα πλαίσια του ρεπορτάζ μεταδόθηκαν πληροφορίες για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που προσφέρει το πολυκατάστημα (υποστοιχεία 1–2).

Η Αρχή επισημαίνει ότι η ιδιαίτερα εκτενής διάρκεια των ρεπορτάζ που προβλήθηκαν στα δελτία ειδήσεων τόσο στις 3/9/2007 όσο και στις 6/9/2007 με αφορμή τη λειτουργία του συγκεκριμένου πολυκαταστήματος ξεπερνούσαν τα όρια της είδησης. Επιπλέον,

ρεπορτάζ προβλήθηκε όχι μόνο κατά την ημέρα των εγκαινίων του σταθμού (δηλαδή στις 6/9/2007) αλλά και τρεις μέρες νωρίτερα, γεγονός που υπερβαίνει τα πλαίσια της πληροφόρησης του κοινού για την έναρξη λειτουργίας του πολυκαταστήματος και εντάσσεται στα πλαίσια της διαφήμισης που στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι συγκαλυμμένη, καθώς ο σταθμός τη μετέδωσε υπό μορφή ενημέρωσης – πληροφόρησης της κοινής γνώμης.

Η Αρχή δεν αμφισβητεί ότι η κάθοδος και η λειτουργία της συγκεκριμένης αλυσίδας καταστημάτων στην Κύπρο αποτελεί είδηση. Όμως η έκταση που δόθηκε καθώς και η αναφορά σε χαρακτηριστικά των προϊόντων και του καταστήματος που απευθύνονται στον καταναλωτή είναι δυνατόν να τον επηρεάσουν και αποτελούν διαφήμιση. Επίσης, η επανάληψη των αναφορών υπερβαίνει την έννοια της είδησης και συνιστά πλέον συγκαλυμμένη διαφήμιση.

Η Αρχή τονίζει τη διαφορά ανάμεσα στην εκφώνηση ειδήσεων και τα εκτενή ρεπορτάζ τα οποία δίνουν επιπρόσθετες – ενίοτε περιττές πληροφορίες, γεγονός το οποίο εντοπίζεται στα συγκεκριμένα ρεπορτάζ. Η Αρχή θεωρεί επίσης ότι τα εν λόγω ρεπορτάζ υπερβαίνουν τα όρια της είδησης και εντάσσονται στα πλαίσια της διαφήμισης, λαμβανομένης υπόψη μάλιστα της έκτασής τους, καθώς και του οπτικού και λεκτικού τους περιεχομένου, όπου μεταξύ άλλων γίνεται προβολή πλάνων και περιγράφονται τα χαρακτηριστικά του πολυκαταστήματος αλλά και των προϊόντων που πωλούνται σ' αυτό. Ενδεικτικά αναφέρονται οι πιο κάτω φράσεις που εκφωνήθηκαν από τον παρουσιαστή του δελτίου ειδήσεων στην πρόταξη του ρεπορτάζ και από το δημοσιογράφο που επιμελήθηκε το ρεπορτάζ:

- *«...νέα ελκυστική πρόταση αναφορικά με την αγορά επίπλων, ειδών διακόσμησης και εξοπλισμού κατοικιών θα έχει από την ερχόμενη Πέμπτη ο Κύπριος καταναλωτής. Πρόκειται για το πρώτο κατάστημα στην Κύπρο της παγκοσμίου φήμης σουηδικής αλυσίδας επίπλων και αξεσουάρ σπιτιού IKEA.»*

- *«20 000 τετραγωνικά μέτρα με 6 500 προϊόντα για το σύγχρονο σπίτι ξεδιπλώνονται μπροστά σου, καλύπτοντας κάθε γούστο, κάθε ανάγκη σε τιμές για όλες τις τσέπες.»*
- *«...τα έπιπλα της IKEA είναι ευρέως γνωστά για το σύγχρονο, λειτουργικό σχέδιο και την ποιοτική κατασκευή τους ενώ διατίθενται σε 33 χώρες... κατασκευάζονται από εργοστάσια σε όλο τον κόσμο σύμφωνα με τις αυστηρές προδιαγραφές ποιότητας της IKEA.»*

Πρόκειται για συγκαλυμμένη προβολή καταστήματος και προώθησης προϊόντων, η οποία κρίνουμε ότι έγινε σκόπιμα και για διαφημιστικούς σκοπούς.

Η Αρχή έχει επανειλημμένα υποδείξει ότι ο συγκαλυμμένος τρόπος διαφήμισης συνιστά σοβαρές παραβάσεις της Νομοθεσίας καθώς επενεργεί στον τηλεθεατή ή ακροατή κατά τρόπο αθέμιτο, αφού τον καθιστά δέκτη μηνυμάτων διαφημιστικού περιεχομένου σε ώρα που ο ίδιος είναι ανυποψίαστος και απροετοίμαστος για να καταβάλει συνειδητή άμυνα.

Η Αρχή υπογραμμίζει τη διαφορά ανάμεσα στην εκφώνηση ειδήσεων και τα εκτενή ρεπορτάζ. Η Αρχή επαναλαμβάνει ότι τα εν λόγω ρεπορτάζ υπερβαίνουν τα όρια της είδησης και εντάσσονται στα πλαίσια της διαφήμισης, λαμβάνοντας υπόψη την έκτασή τους, το οπτικό και λεκτικό περιεχόμενό τους, τα οποία εκλαμβάνονται ως άμεση παρακίνηση ενδιαφέροντος και προτροπή των τηλεθεατών.

Ενόψει των ανωτέρων η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις του άρθρου **33(2)(δ)** (υποστοιχεία 1, 2) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(Ι)/1998 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και επιβάλλει την κύρωση της προειδοποίησης για έκαστη εξ αυτών.

Η Αρχή καλεί το σταθμό να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός στο μέλλον και υπογραμμίζει ότι δεν θα δείξει την ίδια ανοχή και επιείκεια σε πιθανή παρόμοια, μελλοντική παράβαση εκ μέρους του σταθμού.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'N. Papaioannou', with a large, sweeping horizontal stroke above it.

(Ν. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου